UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Si quis ius dicenti non obtemperauerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

Sol.fateor,ꝙ hic factū vni⁹ noceat alteri,q2 hoc debuit,ꝛ po-
tuit ab initio ꝓuideri. Dicit glo.ſic,mora rei nocet fideiuſſori,
vt l.mora.ĩ.ꝺ verb.obl. Iſtud aliquātulū vr̃ ꝯdicere ſuperiori
bus. Nā ſuperi⁹ dictū eſt ꝙ factū rei nō nocet fideiuſſori,ſi nō
cōſenſit. Et ideo circa hoc dicas,ſi queris an pactū rei noceat
1 fideiuſſori dic,vt l.ſi.ĩ.de pac. Si q̃ris de†delicto rei. Aut q̃ris
vtrū noceat,ad inducēdā obligatione cōtra fideiuſſorē,ꝛ dic ꝙ
nō nocet,vt ĩ.de fideiuſ.l.ſi ĩ pignore. Aut ad actionē iam natā
augēdā,vt aliquid addat,ꝛ dic vt l.j.de eo per quē fac.erit.ꝛ l.
centū Capue.ĩ.de eo qꝺ cer.loc. Aut quātum ad actionem con
ſeruandā,ꝛ tūc ſi quidem actio erat iam eliſa exceptione,nō no
cet fideiuſſori,ſi non conſentiat,vt hic,cuꝫ ſua gl. Si vero actio
non erat exceptione eliſa,tūc ſine dubio nocet,vt l.mora rei.ĩ.
de ꝟb.ob.ꝛ l.ſi ſeruū.§.nunc videamus.e.ti. Non ob.qꝺ potuit
cogitare,quod potuit,q2 ſic in l.ſi.ĩ.de pac.potuit cogitare qꝺ
potuit fieri pactum de petendo,ꝛ tamen nō nocet fideiuſſori vt
ibi. Non ob.l.ſi quis domum.§.j.ĩ.loc.q2 ibi pōt euenire ratio-
nabiliter,ꝛ ſecundum naturam precedentis contractus,hic nō
poteſt euenire rationabiliter,ꝙ quis impetret ius iniquū. Fa
cit qꝺ no. Iac.de Bel.in l.ſi idem.§.j.ſ.ti.j.ĩ gl.ſuper ver.adiu
dicari pōt,ꝛc. Vel dic ad cōtrariū,de l.j.ĩ.de alie.iud.mut.cau.
fact.quod hic fideiuſſor nūquā habuit exceptionem efficacē,vt
no.ſ.ĩ gl.pxi.ꝛ ſic factū rei nō nocet fideiuſſori. Extra gl.opp.
ꝙ non poſſit conueniri fideiuſſor,niſi prius agatur cōtra prin-
cipalē:vt l.iure noſtro.C.ꝺ fideiuſ.cū aut.ibi poſita. Solu.illꝺ
veruꝫ ſecundū iura hodie,licet olim ſecus,vt ꝺ.l.iure noſtro.
2 Preterea hodie†debet intelligi,ꝙ prius cōueniatur principa
lis,ſi poteſt cōueniri,ſecus ſi conueniri nō poteſt,vt l.Marcel
lus,ĩ.ꝺ fideiuſ.ꝛ ibi ꝑ Dy.ꝛ ibi dixi. Et hoc probat̃ in hoc tex.
in ij.parte vbi re⁹ hꝫ exceptionē,ꝛ nō fideiuſſor,peruenit̃ enim
ad fideiuſſorē,q2 certū eſt reum cōueniri nō poſſe. Facit ĩ.ſi cer.
pet.l.ſi.de verb.obl.l.decem.

ADDITIONES.

a PO.MA. ¶ Si is pro quo.vide Ale.limitantē in l.niſi.§.ſi.quā
legit cum l.ꝛ heredem.de pac. Mod.aliqd in l.ſi.ĩ.ſi cer.pet.
b AND.BARB. ¶ Scꝺo modo.ꝛ ſic inſurgit ex hoc,qꝺ princeps
pōt auferre ius meū,tex.eſt in l.item ſi verberatū.§.j.ibi,limi-
tibus.ĩ.de rei ven.facit caſus ſin.in l.vēditor.§.ſi conſtat.ĩ.cōia
predio. Bal.ꝛ Ang.hic qꝺ intellige cū cauſa,ſecus ſine cauſa.l.
totius.ĩ.ꝺ pollicita.l.ſi priuatus.ĩ.qui ꝛ a qb.l. Antiochēſium.
ꝛ ibi Bar.ĩ.de priui.cre.l.nō ambigit̃.ꝛ ibi dicam.ſ.de leg.l.bñ
a Zenone.C.de quad.preſcr. Ang.ĩ ꝺ.l.itē ſi verberatū.§.j. An
aūt ſufficiat dicere non ob.ali.l.vide ſin.limitationes Sal.ĩ l.ſi.
C.ſi contra ius vel vti.pub.

¶ Pro intellectu.l.ſi quis domum.§.j.ĩ.loca.

§. Si filius.

Impetratio filij non coercet patrē. h.
ꝺ. No.ꝙ ꝑ filiū nō poteſt fieri deterior
cōditio patris,impetrauit enim vt vſqꝫ ad decenniū conueni-
ri nō poſſit. Sed opp.ꝛ videt̃ ꝙ factū filij ĩ ipſo ꝯctu,noceat pa
tri,vt l.cōtra iuris.§.ſi.cū l.ſe.de pac. Huius timore quidā di
ſtinguit hic,ſicut fuit diſtinctū ſ.pxi.§. Aut filius impetrauit
patre ſciēte,aut nō,vel aut filius impetrauit anteꝗ̃ eſſet ius q̃
ſitū patri,aut poſtea. Sꝫ gl.reprobat iſtā diſt.ſimpliciter ꝛ ni
hil alle. Vide eā. Quid dicemus? Dico ꝙ ꝑcedens §.loquit̃ in
reo,ꝛ fideiuſſore,hic autē ĩ patre ꝛ filio. Ratio diuerſitatis eſt:
q2 primo acqrit̃ per filiū directo ex legis diſpoſitiōe nō ex diſ
poſitiōe filij.ar.l.Paulus.§.Paulus.ĩ.ꝺ bo.lib.vel ꝑcedēs §.
loquit̃ in exceptiōe q̃ facilius trāſit ꝗ̃ actio.vt l.etiā ſi in rē.ĩ.
de iureiur.ꝛ iō trāſit cū ſuo vitio,hic vero loquit̃ ĩ actiōe,que
nō ita trāſit de facili,niſi ex ſpeciali legis diſpoſitiōe. Ad l.con
tra iuris.§.ſi.cū l.ſeq.rñd.ꝙ ibi loqt̃ in his q̃ ꝑ filiū ſiūt ĩ ipſo
contractu,ſed hec impetratio iuris iniqui,eſt totaliter ſepara
ta ab ipſo ꝯctu. Contra predicta opp.nam ſicut ſe habēt reus,
ꝛ fideiuſſor,ita ſe habēt pater ꝛ filius,vt l.cū filius.ĩ.ꝺ ver.ob.
Gl.ſol.notabi.ꝙ ibi loquitur qñ pater ex perſona filij cōuenit̃,
hic qñ agit. Et hec gl.videt̃ tenere illā ſol.quā ſ.dedi in ſupe
riori proximo cōtrario ad gl.precedentē.ſ.ꝙ ibi in exceptiōe,
hic in actione. Vide eam,ꝛ tene mēti iſtam determinationē. Et
ita intelligo iſtum §.ꝛ dixi in ꝺ.l.cū filius.

1 ☞ Pena ipſo iure impoſita a lege tranſit ad heredem.
2 Actio,ꝛ exceptio,ꝛ replicatio ex hoc edicto oritur.
3 Impetrans vt quilibet de ciuitate det mihi vnum groſſum,nō
potero cogi ego vt alij ſoluam groſſum.

§. Quod autem.

Pena huius edicti,trāſit ad
a heredē.h.ꝺ. Opp.priuilegiū
nō trāſit ad heredē.l.ĩ oibus.ĩ.de reg.iur.ergo nec pena. Sol.
Intellige hic fuiſſe actū ꝙ trāſeat ad hr̃dē,vel ꝓuilegiuꝫ fuiſſe
conceſſum in rē,ita ꝙ ad heredē tranſeat,ſm gl.ꝛ bene. ¶ Op.
pnea nō trāſit ad heredē,vt C.ex deli.defunc.l.j.ĩ.ꝺ priua.deli.
1 l.j. Sol.† ꝛ hec eſt vera,ibi loqt̃ in pena imponēda,Sꝫ hec pe-
na eſt a lege ipō iure ĩpoſita,vnde ſicut ſi lata eſſet ſnīa,teneret̃
heres,ita hic qñ pena ipſo iure infligitur,nec,expectata ſnīa
trāſit ad hr̃des. Facit.ĩ.de publi.vec.ꝛ com.l.cōmiſſa.ꝛ hoc eſt
verū prout opponitur heredi ex ꝑſona defuncti,ſed prout op
ponit̃ ex perſona ſua tūc nō obſt.ꝯrium,q2 heres punit̃ ex de-
licto ſuo,q2 priuilegiū trāſit ad eū,vt in ꝑcedētibus dictū eſt,
ꝛ vbicunqꝫ hanc impetrationem appello delictū,improprie lo
quor vt dixi ſ.ea.l.§.ſi ꝓcurator.ꝛ qꝺ ibi not.ꝑ gl. ¶ Vltimo
gl.dicit vnū verbū hic.ſ.ꝙ nō trāſit cōtra heredē,vt det̃ actio,
ſed vt repellat̃ exceptione. Vide gl.ſic innuit iſta gl.ꝙ ex hoc
edicto non oriat̃ actio ſed exceptio.ꝛ hoc vr̃ etiā de mēte Io.
q in arbore nō facit mentionē de actiōe ex hoc edicto.nec Rof.
in libel.ſuis,de actione iſta poſuit. In contrariū facit gl.ſ.ea.l.
2 §.hec pena.ſup ꝟſ.qñqꝫ experit̃. Dico,†ꝛ hoc tenēt doc.ꝙ hoc
edicto orit̃ actio,ꝛ exceptio,ꝛ ēt replicatio. Et ĩ actiōe ponit
exēplū,impetraui ꝙ ex pacto nudo poſſum agere,certe ali⁹ ex
pacto nudo poterit agere ꝯtra me ex hoc edicto. Vel impetra
ui ꝙ vēditio,que erat inualida,valuerit,certe ita valebit ꝓ alia
parte,ſicut ꝓ me,arg.ĩ.de act.emp.l.bona fides.ꝛ ſi ex no.cau.
ag.l.ij.ꝛ C.ſi aduer.tranſac.l.j.ꝛ ĩ.de iureiur.l.ſi duo patroni.§.
ſi qs iurauerit.ꝛ §.ſeq. Tamē iſto caſu,quo oritur actio ex hoc
edicto,non dat̃ cōtra heredē,q2 executio,non eſt tūc facta ipſo
iure ꝯtra heredē. Et hoc videtur velle gl.hic poſita,qꝺ eſt no.
3 In exceptione,ꝛ replicatiōe exēpla ſunt manifeſta. ¶ † Que-
ro,pone ꝙ ego impetraui,ꝙ qlibet de ciuitate iſta,teneat̃ mi-
hi dare vnū groſſum,an quilibet poterit petere a me ex vigore
hui⁹ edicti ſicut ego ab eis ex vigore huius ꝓuilegij? Doc.di-
cunt qꝺ non. Et iſtud edictū debet intelligi,qñ ꝓuilegiū etiam
ſtante hoc edicto aliquid operat̃,alias ſecus,arg l.j.ad muni.
ꝛ l.ſi qñ.ĩ.de leg.j.ꝛ l.ſi fundum.ad l.fal.. Sol.hoc nihil opera-
tur,ſi quis vtatur eodē iure.ergo,ꝛc.

ADDITIO.

a ¶ Heredē. Adde poſt Iaſ.inquantū ponit,qꝺ pena iuris req
rit ſententiā declaratoriā,lꝫ a pena iuris nō poſſit appellari,
qꝺ tñ a ſnīa pena declaratoria poteſt appellari,ꝛ in illa ferēda
nō requirit̃ citatio partis,vt no.explanat Lud.Ro.ſing.ccxv.
facit tex.in c.Romana.§ ſin autem.de app.lib.vj.

§. Illud quoque.

Pena hui⁹ edicti,porrigit
ad actionē que poſt ĩpetra-
tionē q̃rit̃.h.ꝺ. Gl.intelligit,qñ impetrat̃ gñaliter.ita ꝙ impe
tratio porrigebat̃ ad futuros creditores. Sed qd ſi impetra-
uerit ſimpliciter? Doc.tenent,ꝙ tātuꝫ ad preſentia videt̃ por
rigi,vt l.ſi ita ſcripſiſſet.ĩ.de leg.ij.ꝛ l.ſi ita.ĩ.de aur.ꝛ argē.leg.
Dic vt ibi. Pro hoc facit gl.l.omnium.ĩ.de procur.

1 ☞ Obligationem naturalem actus iuris ciuilis non tollit.
Preſcriptio an tollat naturalem obligationem.

§. Ex hac cauſa.

Hoc edictum naturalē obliga
tionē ñ tollit,ergo ſoluti repe
titionē nō inducit.h.ꝺ. Et legit̃ duob.mod. Primo impetrāte,
ne creditorib⁹ teneat̃. Nec per hoc ipſe impetrans nō liberat̃.
Vel intellige,ꝙ licet alij creditores poſſent vti eodē iure ꝯtra
impetrantē,tñ nō liberat̃ ab ea naturali obligatione,ꝛ ideo in
vtroqꝫ caſu impediat̃ ſoluti repetitio. Nā Imperator pōt tol
1 lere ius ciuile. Et ſic no.†ꝙ per actū iuris ciuilis,nō tollit̃ na
turalis obligatio. Et ſic facit,ꝙ preſcriptione no tollit̃ natura
lis obligatio. Quod dic vt plene dixi in l.ſi.ĩ.rem ra.hab.ꝛ Cy.
in l.cū qs.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ not.ĩ.de neg.geſt.l.at q natura.
in prin.

LEX QVARTA.

a **Illud.** a Qui facit l.permittēte,non incidit in
hoc edictū.h.ꝺ. ¶ No.ꝙ illud qꝺ licite
factū eſt,penā nō meret̃. Iſtam l.inducit Guli.ad q
qꝺ ſi impetraſti iudicē delegatū ꝯtra me in cā fundi,
poſſum te cōuenire corā eodē iudice in alia cauſa,vt in auth.ꝛ
cōſequēter.C.de ſen.ꝛ l.ſi idē.ſ.ti.proxi. Sed ſi tu vis me iterū
cōuenire coram eodem iudice,in alia cauſa,non potes,vt ĩ.de
iureiur.l.iuſiurandū ad pecuniā.§.ait pretor,verſi.ſed nec.ꝛ
hec lex multū bene facit ad q.que eſt bona ꝛ pulchra.

ADDITIO.

a ¶ Illud. Adde poſt Alex.ꝛ Iaſ.inquātū examināt,an poſſuꝫ
alicui dicere verba iniurioſa ad conſeruādū ius meum. Oldr.
plene conſi.liij. Bal.conſi.xlv.iij.lib.

Si quis ius dicenti non obtemp. Rub.iij.

¶ Dictum eſt ſ.in genere ꝛ in ſpecie de iur.om.iud. Verū,q2
qñqꝫ iudices peccant decernendo iniquū ius,aliquādo peccāt
partes,ius iniquū impetrando,iō poſuit titulū,qꝺ quiſqꝫ iur.
Verum q2 quandoqꝫ peccant in nō obediendo iudici,ideo po
* nit Rub.ſi quis ius dicen.non obtemp.*

ADDITIO.

* CLAV. ¶ ¶ Obtem. Qua autẽ pena puniatur, qui contẽnit mãdatũ principis, ponit Ang. in l. vnica. C. de theſaur. li. x. C.

LEX VNICA.

1 ☞ Dictiones taxatiue appoſite orationi affirmatiue, affirmãt illo ꝙ ponũt, ⁊ excludunt, ⁊ negãt oẽ aliud. ⁊ qd ĩ oratiõe. nu. 3.
2 Teſtis deponens ꝙ Titius poſſedit x. ann. tantum non ꝓbat.
4 Dictio, non tamen, eſt aduerſatiua.
5 Duumuiri an poſſint mulctare?
6 Delegatus quando mulctare poſſit?
7 Iuriſdictionis defende remedia.
8 Iudex poteſt alienã iuriſdictionem defendere. ⁊ pro ſua defẽ-
denda brachium alterius iudicis implerare.
9 Iudex per actionẽ in factum, ⁊ etiam ex ſuo officio poteſt mul
ctam imponere.
10 Iudex qualiter exercebit eius officium imponendo mulctam.
11 Penã impoſitã in precepto, iudex poteſt augere vel minuere.
12 Pena ſi eſt appoſita in precepto arbitrio iudicis, non vitiatur
preceptum propter incertitudinem.
13 Proceſſus nouus non requiritur, ad faciendam condemnatio
nem vigore inobedientie, ſi iudicio conſtat de inobedientia, lꝫ
de nouo citetur ad defenſionem.
14 Mulctam impoſitam, iudex ob inopiam minuit.
15 Appellatur ab impoſitione mulcte.

OMnibus. Hec lex diuidit̃ in quatuor partes pricipales, Primo ponit q iudices pñt punire inobediẽtes. Scdo pro qua inobedientia. Tertio quas perſonas. Quarto q̊ iure, ſeu quà actiõe. Scda ibi. is vr̃. Tertia ibi, ſi procurator. Quarta ibi, hoc iudiciũ. Legã per particulas. Prima pars ſm cõem lect. breuiter h. d. Omnes iudices pñt inobedientes punire, vcꝫ magnus in magnis cauſis, ⁊ magnis mulctis, paruꝰ ĩ paruis cauſis, ⁊ paruis mulctis. h. d, tex. cũ gl. ⁊ in hoc prin. eſt duplex litera. Vna eſt nõ tñ, alia eſt nõ tm̃. Scdm j. lec. diuidit̃, qr primo ponit dictũ, ſcdo exceptionẽ. Scdm aliã, put eſt nõ tm̃, tota ponit vnũ
a dictũ habes tex. expeditũ. Et añ oĩa videamꝰ, q̃ eſt vna litera. a
1 Pro cuius declaratiõe † ſciẽdũ eſt, ꝙ ſunt q̃dã dictiones q̃ vocant̃ excluſiue, vt dictio, tm̃. ⁊ dictio tm̃modo, ⁊ ẽt dictio, ſolũmõ, ⁊ dũtaxat. Iſte dictiones ſi qdẽ apponant̃ orationi affirmatiue affirmãt illud qꝺ ponũt, ⁊ excludũt, ⁊ negãt oẽ aliud. Verbi gratia. Pet. tm̃ currit. q. d. Pet. currit, ⁊ nullꝰ alius, vt C. ꝺ pat. q fil. diſtra. l. ij. ⁊ ꝙ ibi no. ⁊ l. obes. de p̃di. mi. ⁊ l. ẜctꝰ. de re. iur. ⁊ p Dy. i c. in argamẽtũ. extra de reg. iur. lib. vj. licet qñqꝫ
b cã euitãdi ꝯrietatẽ alterius l. aliud suppleat̃, vt d. ll. b Ex hoc
2 ſeqt̃ †, ſi dicat teſtis ꝙ Titiꝰ poſſedit x. ann. tm̃. inquãtũ ꝺt tantũ, nihil operat̃, qr vult excludere oẽ aliud tp̃s extra illud tp̃s poſitũ, vel oẽm pſonã extra illã pſonã poſitã. Iſta aũt eſt mera negatiua, nõ ꝓbabilis, vt l. actor. C. ꝺ ꝓba ideo nõ vꝫ. Caſus eſt extra de cã poſ. ⁊ ꝓprie. c. cũ eccleſia Sutrina. recte intelli-
3 gẽdo. † Qñqꝫ dictiões excluſiue ſeu taxatiue, apponũt̃ orationi negatiue, ⁊ tũc ea ꝝ natura eſt vt poſitum affirmẽt, ⁊ ſimpliceẽt aliꝺ de q̃ minꝰ videbat̃ ineſſe, Sicut em̃ iſte dictiões excluſiue, appoſite affirmatiue aliꝺ a poſito negãt, ita appoſite. negatiue, aliꝺ a poſito implicãt, vt ꝓbat̃ j. de pet. her. l. ⁊ nõ tm̃. j. de dolo. l. ⁊ elegãter §. nõ ſolũ, de lib. lega. l. nõ ſolũ. ⁊ C. de bo. q̃ lib. l. cũ nõ ſolũ. Ex his apparet ꝙ litera nõ tm̃, hic nõ congrue ponitur. Non enim poterit implorare aliud cũ preceſſerit oratio vniuerſalis oĩa ꝯprehẽdẽs, ſ omnibus magiſtratibus, ⁊c. Preterea ſi diceres, qꝺ ſi implicaret tũc implicaret id de quo plꝰ vr̃ ineſſe, q. d non tantuꝫ duumuiris, ſed etiam maioribus, lꝫ mulctare inobediẽtes, hec locutio nimis incõgrua eſſet. Eſt
4 igitur melior litera, non tamen. † Naꝫ dictio tamẽ eſt aduerſatiua, vt j. de arbi. l. quid tamẽ. ⁊ iud. ſol. l. iam tamẽ, ⁊ j. ad Tre. l. ita tamen. cum ſi. q. d. Omnibus magiſtratibꝰ, licet mulctare, ſed non duumuiris. Et quod duumuiris non lꝫ tenuit Azo. ⁊
c alleg. C. de modo mulcta. l. eosᶜ. ⁊ de defen. ciuita. l. defenſores nihil. ⁊ de ꝓb. fig. l. aliud. l. ij. ⁊ de iud. l. ij. §. ſi. que leges cõcedũt
d mulctare maioribꝰ. Pro hoc facit iſte tex. dumᵈ dicit, ſecũduꝫ ius poteſtatis ſue. Verbum enim poteſtatis, ad merũ ĩperiuꝫ refertur, vt l. imperium. ſ. ti. ij. Modo ſum in gl. j. in medio. Cõtra iſtam lec. opp. C. ꝺ ſpoꝛ. l. ſi. §. j. Sol. qdã dicunt aliud de iure codicis, aliud de iure iſto, qꝺ nõ eſt verũ, vt ſtatim dicã. Op.
e in aut.ᵉ de defen. ciui. §. audient. Sol. aliud eſt de iure authẽticorũ quã de iure iſto. Iſtas ſolu. reprobat gl. qr omnibꝰ magiſtratibus cõcedit̃ modica coercitio, ſeu leuis, l. magiſtratibꝰ. ſ. ti. ij. ⁊ l. cui iuriſdictio. Et ideo tenendo iſtã literã, non tamẽ dicẽduꝫ eſt, ꝙ omnibus magiſtratibus maioribus lꝫ mulctare in magnis cauſis, ⁊ magnis mulctis, in quibus minoribꝰ magi-
5 ſtratibꝰ, hec eſt, duumuiris, nõ licet, vt hic, ⁊ aliꝭ ll. alle. ſ. In cauſis vero paruis, ⁊ paruis mulctis, lꝫ etiã duumuiris, ⁊ minoribus magiſtratibus, mulctare, vt d. l. magiſtratibus. ⁊ d. l. ij. de ſpor. ⁊ d. §. audiẽt. Et ita tenet hic gl. ⁊ bñ. Vel poſſumꝰ dicere ſm alios, ꝙ dum ꝺt tex. nõ tamẽ duumuiris, nõ loquitur de magiſtratibus, ſeu defenſoribus ciuitatũ, ſed ſolũ de duumuiris qui ſolum habebant adminiſtrationeꝫ, ⁊ gubernationem rerum intra ciuitatem, de quibus poteſt intelligi regula legis vltime. C. de iud. ⁊ l. ij. ⁊ iij. C. de modo mulctarũ, ꝙ ſatis placet.
6 Pro † declaratione huius partis, quero qd de iudice delegato, an poſſit mulctare? Rñ. non, vt l. ij. §. ſi. j. de iudi. Fallit in caſu l. ij. C. de ſpor. ¶ Quero quid de arbitro? Rñ. vt in l. nõ ex om
f nibus. j. de arbit. Diciturᶠ hic, conceſſum, ⁊c. ¶ Quero, an hoc habeat neceſſe facere? Rñd. ex iſto edicto ori. duplex actio. ſm gl. vel actio, ⁊ accuſatio, vel iudicis officiuꝫ ſecundum alios, vt videbitis j. §. ſi. Si igitur intentetur actio, vel accuſatio, nõ eſt dubium, quod debet neceſſe facere, habet enim neceſſe ius reddere poſtulanti, vt no. in l. j. de iuriſ. om. iu. ⁊ ſi non fecerit punitur, vt in aut. vt diffe. iudi. §. j. Si vero non ꝓponitur actio, vel
7 accuſatio, ſed eius officiuꝫ imploratur, tũc eſt aduertẽdũ, † qr remedia p̃toris ad defendẽdã iuriſdictionẽ ſunt multa. Põt enim capere perſonam, vt l. ſacrilegij. i ſi. ⁊ l. j. j. ad le. Iul. pec. ⁊ C. quomodo, ⁊ qñ iud. l. conſentaneum. j. titu. j. l. plerique. Põt interdicere, ſeu iuriſdictionem denegare, vt j. ex quib. cau. ma. l. ſed ⁊ ſi p pretorẽ. §. ſed ⁊ ſi dum. Poteſt mittere ĩ poſſeſ. p ti. quib. ex cau. in poſ. ea. Poteſt mulctam imponere, vt hic, ⁊ C. ꝺ modo mulct. per totum. Dico ergo, ꝙ iudex habet neceſſe facere, ꝙ pars ei obtemperet, ⁊ poteſt eligere vnũ remediuꝫ quod vult, ⁊ ſi illud non ſufficit, põt ad aliud redire donec pareat, vt l. j. §. quid ergo. ⁊ l. j. de vent. inſpi. l. conſentaneũ. C. qñ, ⁊ qñ iud.
8 ¶ Quero † dicitur hic,ᵍ ſuam iuriſdictionem, an poſſit defen
g dere iuriſdictionem alienam? Reſpond. ſic. Poteſt enim vnus iudex implorare ſubſidiuꝫ alteriꝰ, videlicet iudex eccleſiaſticꝰ, ſubſidiũ iudicis ſecularis, ⁊ econuerſo, vt C. de epiſ. aud. l. epale, ⁊ extra de offi. ord. c. j. Poteſt etiam vnus iudex, implorare auxilium alterius potẽtioris, vt C. de his q latr. l. ij. Cuꝫ enim de iuriſdictione ſit iuuare, ⁊ defendere aliuꝫ iudicẽ, apparet ꝙ pro defenſione iuriſdictiõis alterius iudicis, poterit mulctam
9 imponere. ¶ † Quero quo iure imponat̃ iſta mulcta, ſeu pena Gl. vr̃ dicere, actione in factũ ex hoc edicto. Qꝺ qualiter ꝓcedat, videbitis j. ea. l. §. ſi Sed in hoc principio videtur permitti iudici, ꝙ ex ſuo officio poſſit mulctã iponere, ꝺt enim ꝙ magiſtratibus cõceſſuꝫ eſt, ⁊ ſic verba referẽtur ad iudicem, ergo importãt iudicis officium, vt l. p̃tor. in prin. ⁊ l. ꝙ ſi minor. in ſi. j. de mino. Dixi plene j. de condi. ex le. l. j. in ij. q. ĩ prin. Pro hoc quod dicit tex. ſecundum ius poteſtatis. q. d. ex virtute ſui officij. Pro hoc C. de calũ. l. j. de teſti. l. nullũ. ꝺ probat. l. iubemus. Puto ergo ꝙ ẽt ex ſuo officio iudex poſſit mulctã imponere,
10 qꝺ cõmuniter tenẽt oẽs docto. ¶ † Sed quero qualiter iudex exercebit iſtud officium? Rñd. Aut iudex vult imponere mulctã faciendo legem generalẽ. Quicunqꝫ tale quid fecerit, in tãtuꝫ puniat̃, ⁊ non poſſunt niſi maiores iudices, vt l. nõ ambigit̃, ſ. de legi. ⁊ C. ꝺ offi. prefe. preto. oriẽtis, ⁊ Illyrici, l. formã. al̃s normam. dixi ſ. ti. j. l. j in prin. Quandoqꝫ vult imponere mul-
h ctamʰ pro aliquo ſpeciali delicto, ⁊ tunc quandoqꝫ vult eam im
11 ponere in precepto quod fecit, vt puta, precipio ꝙ † venias ſub tanta pena, vel aliꝺ ſimile, ⁊ iſta impoſitio nihil releuat, poſito ꝙ pars in cõtumaciã inciderit, ⁊ ideo iudex poterit illud augere, vel minuere, vt C. com. vel epi. l. iterlocutio. ⁊ l. ꝓgrãma Et ita videtis ꝺ cõſuetudine obſeruari. Ita tenebat Nic. ꝺ Mat.
12 ⁊ idem Iac. But. qꝺ puto verum. Puto etiã, † ꝙ ſi in precepto dicat̃ ꝙ veniat ad penam iudicis arbitrio inferendã, qr ꝓpter incertitudinẽ pene, preceptũ non vitiat̃. Caſus eſt in l. iij. §. pe.
i j. vbi pup. edu. deb. opus eſt ergo noua cõdẽnatiõe.ⁱ Sed q̃ro,
13 † ad faciendam illã condemnationẽ, vtrum ſit opus nouo proceſſu? Rñd. ſi quidem talis contumacia, vel inobedientia ſit coram ipſo iudice, ⁊ ſic ſibi liquet, non eſt neceſſe, ꝙ fiat nouus ꝓ-
k ceſſus ordinarie, ſed bene debet de nouo citari,ᵏ ⁊ ſibi terminꝰ ſtatuti, ad faciẽdam ſuam defenſionem, ſuper impoſitione huiꝰ mulcte tex. eſt j. ſi quis ĩ ius voc. nõ ier. l. ij. §. j. ſed ſi cõtumacia, vel inobedientia eſſet facta corã alio iudice, tũc nouo proceſſu opus eſſet, vt in aut. de ſanct. epiſ. §. ſi vero crimẽ. ⁊ dixi ĩ l. ma
14 giſtratibus. ſ. titu. ij. gl. ſi. ¶ † Quero, an poſtquã iſta mulcta impoſita poſt inobediẽtiã commiſſam, iudex poſſit eam minuere? Reſpõ. ſic, ex cauſa inopie, vt l. illicitas. in ſi. ſ. de offi. preſ. ⁊ l. eos. in ſi. C. de modo mulcta. qꝺ nõ eſſet in pena, vt ibi patet
15 in l. ſi. j. de pe. ¶ † Quero, an ab impoſitiõe huiꝰ mulcte, poſſit appellari? Reſpon. ſic, vt l. ⁊ in mulctis. C. de appel. ⁊ j. ꝺ verb. ſigni. l. ſi qua pena.

ADDITIONES.

a POMA, ¶ Vera litera. vide Cardi. conſi. lx.

b ¶ Legibus. vide Alex. conſ. xiij. vol. ij. Felyn. in c. tertio loco.
de probat.
c ¶ L. eos. vide Old. conſil. xv.
d AND. BAR. ¶ Dum dicit. Et no. ſecundum Ang. quod prelati
pro tuitione ſue iuriſdictionis, poſſunt arma capere ⁊ bellũ in
dicere, vt no. & Imo. de reſti. ſpol. c. cũ cauſam. ⁊ nõ ſolũ cõtra
ſuos, ſed cõtra quoſcunqꝫ turbantes, qꝛ per turbationẽ, fiunt
ſue iuriſdictionis. l. nullũ. C. de teſt. in c. j. de offi. dele. in aut. de
teſti. §. ſi vero ignoti.
e P.PAV.P. ¶ Opp. in aut. Pro declaratiõe quomodo autẽ poſ-
ſit ſuam iuriſd. defendere, vide Deci. l c. j. in v. no. de offi. deleg.
⁊ an multare poſſit? vide eundem. c. de cauſis. eo. tit.
f POMA. ¶ Dicitur. vide Pau. l. iiij. §. ait pretor. ⁊ ibi Alex. §. ſi
ex conuentione. ĩ. de re iudi.
g P.PAV.P. ¶ Quero dicit hic. Circa iſtam materiam mulcte, ꝙ
de conſuetudine non ſeruetur modus. l. fi. C. de modo mulcta. ⁊
an delegatus poſſit mulctare, vide que habes in d. l. fi.
h Imponere mulctam. De hoc an in primo precepto poſſit pe-
na imponi: vide per Fel. in c. ij. circa prin. extra de teſt. cog. Iaſ.
in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ſ. de offi. procon. ⁊ leg. Fel.
in c. j. de iudi. vbi dicit requiri nouam citationem, ⁊ limitat: ⁊ ibi
vide Dec.
i POMA. ¶ Condẽnatione. vide Par. in l. iij. ſi ad diem. ĩ. de re
mil. Imo. in l. quidã cõſulebat. ad fi. ĩ. de re iud. Vide remiſſiue
per Fel. c. ij. de treu. ⁊ pac.
k ¶ Citari. Vide Felinum in c. j. ibi, mulcta vero. extra de iudi.
vbi hunc locum citat.
1 ☞ Inobediẽtia omnis in quacunqꝫ parte iudicij facte, punit.
3 Titulus hic ĩ quo differat a titulo, Si quis in ius vocatus nõ
ierit.
4 Inobediens quis dicit etiam in prima citatione, ⁊ nõ requirũ
tur tria edicta.
5 Iudex poteſt mulctare teſtes, ⁊ aduocatos inobedientes.
6 Iudex punit etiam extraneos, ſuã iuriſdictionem impediẽtes.
7 Collega vnus non punit alterum collegam, eius iuriſdictionem
impedientem.

§. Is videtur ius dicenti.

Hec ſecunda pars ẽ, in qua ponit ꝓ qua inobediẽtia quis mulctet. Et breuiter hoc
intẽdit. Pro qualibet inobedientia, in quacunqꝫ parte iudicij,
⁊ in quacunqꝫ ſpecie iuriſdictiõis adhibita, poterit qs mulcta
ri. h. d. ſecũdum veras o. vi. ⁊ legitur multis modis iſte. §. ſꝫ le-
cture examinabunt. ĩ. ¶ Ut declaremus gl. magnã hic poſitã,
a premitto, † ꝙ ſecundum veritatem omnis inobedientia in qua-
cunqꝫ parte iudicij facta punit, ſiue in principio, vt ĩ. ſi quis in
ius voc. nõ ie. l. ij. ſiue in medio, vt l. j. §. quid ergo. de ven. inſpi.
⁊ ſ. tit. ij. l. magiſtratibus. ſiue in fine, vt l. qui reſtituere. de rei
ven. ⁊ ꝙ ibi gl. in verbo, cõdẽnandꝰ eſt. l. ſi quis miſſum. ĩ. ne vis
fiat ei. ⁊ hac l. ſm omnem lectu. Ex hoc concludo iſtud, qd omnis
lect. huiꝰ §. que cõcludit omnẽ inobediẽtiã puniri, eſt bona lec.
que cõcludit aliud, eſt mala. ¶ Quero ergo ꝓ declaratiõe tex.
quid vult dicere, qd ille non videt obtemperare, qui non facit
extremũ quod in iuriſdictiõe eſt. Prima lec. eſt vt exponatur
extremũ, id eſt minimum, vel viliſſimum. q. d. nõ ſolum ſi in ma
gnis fuerit inõbediẽs, ſed ⁊ ſi in minimis fuerit inobediẽs. põt
puniri. Iſtã lec. quidam reprehẽdũt, dicẽtes qd in iuriſdictiõe
nihil eſt viliſſimum, ſꝫ nõ curo: qꝛ iſta appellatio viliſſimũ, intel
ligit, id eſt minimum reſpectu aliorũ. Sed qd cõcludit id quod
dixi omnẽ inobedientiam puniri, ergo eſt bona. Secũda lectu
ra eſt Bulga. que dicit extremũ id eſt vltimũ. q. d. ille qui eſt ino
bediens in executiõe ſententie, poteſt mulctari, ⁊ nullus alius.
Iſta reprobat per glo. primo p §. non ſolum. ĩ. e. vbi dicitur, ꝙ
habet locũ in actore, ſed in actore nõ fit executio, qꝛ lata abſolu
toria lex ipſa facit, ergo male dicit Bul. ſed poſſet reſponderi,
qꝛ actor poſſet cõdẽnari in expẽſis, põt etiã ſibi fieri preceptũ
ne de cetero agat, ⁊ in hoc põt eſſe inobediẽs. ¶ Itẽ reprobat
gl. per §. hoc iudiciũ. ĩ. ea. l. qꝛ ſm hoc daret ad totale intereſſe,
ꝙ ille tex. negat. Sed ad hoc rñdet qd non dat ad totale inter-
eſſe ex hoc edicto, ſꝫ ex l. qui reſtituere. Dic ergo ꝙ lec. Bul. eſt
mala p l. j. ĩ. ſi qs ĩ ius voc. nõ ier. ⁊ nullus tenet eã. Legit ter-
tio mõ. Io. vt dicat extrema, prima, ⁊ vltĩa pars iudicij, ponit
exẽplũ in ſyllogiſmo. ꝙ dic vt ĩ gl. ſed tũc querit gl. quid de me
dijs. Dicit glo. quod nullũ eſt mediũ, vt ſi procedit contra con
tumacem, prima extremitas eſt citatio, ſcda eſt miſſio in poſſeſ
ſionem. Sed tũc procedit vltra. Quid ſi ꝓceditur ordinarie?
Dicit gl. dicas, ꝙ quelibet extremitas vadit vſqꝫ ad mediũ, ⁊
ſic in medio nihil remanet. Ec ſic poteſt exemplũ poni in quali
bet linea, ſi ponatur pũctus in medio, vt dicitur ĩ l. inſulam. de
2 acqui. rer. domi. qd no. Quod facit ad † qõ. dicit ſtatutũ quod
Poteſtas debeat facere aliquid in prin. ſui officij, quãtũ tẽpꝰ
dicet principiũ officij. ¶ Item de foro poſſet queri, eodẽ modo
de loco. Statutum precepit aliquid fieri in princ. platee, vſqꝫ
a ad quã partẽ dicat principiũ. Iſtud examinaui ĩ l. iij. ĩ. de fur.
ver. quero quomodo. ⁊ in l. iij. C. de tempo. app. Iſta lec. eſt bo
na, qꝛ cõcludit omnem inobedientiam puniri, tamen per iſtud
ſyllogiſare eſt obſcura ideo glo. legit quarto modo, vt dicamꝰ
extrema, principiũ ⁊ vltimũ: ⁊ hoc ponam ĩ ver. vetuli. De me-
dijs ponam ver. ceterum. ⁊ iſta eſt bona, qꝛ cõcludit omnem ino
bedientiã puniri. ¶ Quinta gl. legit ꝙ extremũ dicatur vlti-
mum, ⁊ de inobediẽtia principij, dicetur ibi veluti de medijs in
ver. ceterũ. Iſta eſt etiam bona, qꝛ cõcludit etiã omnem inobe-
dientiam puniri. Iac. de Are. alias de Raue. legit ſexto modo,
vt dicamus extremum id eſt, primum. ⁊ de hoc ponit exemplum
ibi veluti. in ver. ceterum, ⁊ ſic ſequentia ponit de medio ⁊ fine,
qꝛ ad principiũ ſunt cõſequẽtia mediũ, ⁊ finis. Iſta eſt ſatis bo
na ⁊ clara, ⁊ cõcludit, idẽ ꝙ precedentes, licet per alium modum
Nico. de mat. legebat ſeptimo modo, multũ ſubtiliter, ⁊ placuit mi
hi plus quã aliqua alia. Ad cuius euidentiam debes ſcire ꝙ
iuriſdictio diuidit in merũ, ⁊ mixtũ imperium, ⁊ ſimplicẽ iuriſ
dictionem, vt ſ. tit. ij. l. imperium. Poſſet ergo dubitari, vtrum
mulcta poſſit imponi tantum, quando inobedientia committit
in cauſis meri ⁊ miſti imperij, an puniatur etiam ſi cõmittatur
in infamia iuriſdictione. Ad hoc reſpondet Iuriſconſul. q d is
dicitur nõ obtemperare iudici, qui id quod eſt extremum ĩ iu
riſdictione, nõ facit, vt puta ſi nõ eſt paſſus a ſe vẽdicare rẽ mo
bilem, cuius eſt vilis, ⁊ abiecta poſſeſſio, ⁊ ſic eſt infimũ iuriſdi
ctionis? iſte puniet, licet fuerit inobediens ĩ his que ſunt miſti
imperij, vt qꝛ vendicari a ſe paſſus non eſt ſꝫ qꝛ duci vel aufer-
ri paſſus eſt, ꝙ eſt miſti imperij, vt l. iubere cauere. Ceterũ ſi ⁊
ſequẽtia recuſauit: hoc eſt, inobediẽs fuit in aliquo qd cõtineat
ſub quacunqꝫ ſpecie iuriſdictionis, iſte diceret inobediẽs ⁊ pu-
niet. Iſta eſt lec. ſua ⁊ pulchra: ſic oẽs lecture poſſunt ſuſtineri,
excepta lec. Bulga. ¶ Uiſis lec. Extra gl. opp. ⁊ videt qd iſte
titulus ſit ſuperfluus, per tit. j. ſi qs in ius voc. non ier. Rñdit
3 glo. non eſt, imo differt † primo, qꝛ hic generaliter loquitur tam
de mulcta que dat fiſco, quam de ea que datur parti. De hoc ta
men eſt opi. vt videbitis ĩ §. fi. Secundo, qꝛ hic eſt edictum, ibi
non. Certe Io. in arbore, ⁊ Roſ. in libellis, vident dicere, quod
etiam ibi fuit edictum. Tertio, qꝛ ibi cõtinetur de ſtipulatiõe,
hic nõ. Sꝫ iſta nõ eſt vera. Quarto, qꝛ ibi dicitur de iudice nõ
ſuo, hic nihil. Certe ⁊ ibi iudex eſt ſuꝰ ratiõe dubitatiõis. Dic
ergo, ꝙ vera differẽtia eſt qꝛ ibi loquitur in vno caſu tantum,
ſcilicet de eo qui eſt inobediens in vno, non veniendo, hic de eo
qui quocunqꝫ modo eſt inobediẽs in quacũqꝫ parte iudicij vel
iuriſdictionis, vt dixi. ⁊ hoc tenent Doc. Op. ſ. tit. ij. l. fi. Sol.
Ibi loquitur, quando certum erat iudicem non eſſe competen
tem, hic quando erat certum, ꝙ erat competẽs. vel erat dubiũ.
Quod dic vt in l. ij. ſi quis in ius voc. non ier. Op. j. ne quis eũ
qui in ius voc. l. ij. ⁊ l. iij. in prin. Sol. ibi certum erat ꝙ preceptũ
erat iniuſtũ, hic erat certum, quod erat iuſtum, vel dubitabat,
⁊ ſic ratiõe dubij, debet parere, vt l. non videtur. §. quod iuſſu.
ĩ. de re. iur. ⁊ in c. quod quis mãdato. facit de reg. iur. li. vj. per
4 Dy. Quero, an ad hoc † quod quis dicatur inobediẽs, requira
ratur quod etiam emanauerint tria edicta. Uidetur quod ſic
l. conſentaneũ. ⁊ l. tres denuntiationes. C. quomodo ⁊ quando
iud. ⁊ l. ad peremptorium. ĩ. de iudi. In cõtrarium videtur hec
lex. in eo quod dicit extremũ. ⁊ ita videtur ſentire gl. circa lec.
Io. preterea in expenſis condemnae, qui contumat eſt in prima
citatione, licet alie dilationes dentur ad veniendum. Ita not.
Doc. in l. ſancimus. C. de iud. ⁊ eſt tex. in aut. qui ſemel. C. quo-
modo ⁊ quando iud. Ergo pro prima contumacia, poterit mul
ctare, quaſi ſatiſfacere parti, ⁊ ſoluere fiſco, pariter ꝓcedũt, vt
ĩ. ea. l. §. fi. Et hoc puto verũ, ſi inexcuſabilis ꝯtumacia fuerit,
d. l. ij. ĩ. ſi quis in ius voc. nõ ier. vt dicam ĩ. ea. l. §. pen. ¶ Que-
5 ro quid ſi obedientia. fuerit adhibita per alios, quam per li-
tigantes, vt per teſtes vel per aduocatos, ⁊ ſimiles? Reſpõde
Idẽ, poterit enim eos mulctare, ⁊ cogere remedijs pretorijs, vt
l. iuriſiurãdi. ⁊ l. ſi quũ. C. de teſt. ⁊ ĩ. de poſtulãdo. l. j. §. pretor ait.
6 ibi gl. ¶ Quero, vtrũ iudex poſſit † mulctare alios iudicio pe
nitꝰ extraneos, ſuã iuriſdictionẽ impediẽtes? Rñ. remedia ci
uilia prodita, ſunt. ĩ. ne quis eũ qui in ius voc. p totũ ⁊ ĩ. de eo
per quẽ fac. erit. per totũ. C. de his qui la. l. j. ¶ Itẽ ĩ remedijs
criminalibus, vt in aut. vt omnes obed. in ꝓuin. §. arripiat. Et
ideo in caſibus, vbi remedia criminalia nõ apparent expreſſa,
puto iudicẽ poſſe punire crimine ſtellionatꝰ, quod habet locũ.
vbi deficit nomẽ delicti, vt l. iij. in princ. ĩ. de cri. ſtel. De iure ca-
nonico poteſt punire ex ſuo officio, vt de off. dele. c. j. ⁊ c. ſane. el
7 ij. Sꝫ quero † quid ſi duoᵇ ſunt collegę, ⁊ vnus impedit iuriſdi
b ctionem alterius: an poterit illum punire? Reſpondeo non, qꝛ
c par in parem nõ habet imperium, vt l. alle a quo. §. tẽpeſtiuũ. j.
ad

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ad Trebel.de quo eſt glo.extra de offic.deleg.c.prudentiã.§.j.
in glo.que incipit,imo puniendus.

ADDITIONES.

a ¶Principiũ.Adde Pet.de anch.ꝯſil.xcviij.vbi conſuluit, ꝙ
ſtãte cõſtitutione alicuius collegij,qđ admiſſus a principio ad
vnã ſcientiã,nõ poſſit variare,ꝙ lȝ quis vacauerit ſtudio alicu
ius ſcientie per ſex menſes,tñ poſſit variare,qꝛ illud dicit̃ prin
cipium habito reſpectu temporis quo perficitur ſtudiũ in ali
qua ſcientia.

b P.P A V.P.¶Sed quero quid ſi duo.Facit gl.mag. ad mediuȝ
in c.cum cauſa.de offi.deleg.⁊ tex.in c.ſedeat.⁊ ibi Card.Alex.
⁊ Arch.l.diſtin.ſi tñ eſſent duo legati,non dati ſimplr,ſed cum
clauſula,ꝙ ſi non omnes,tunc ſi requiſitus a collega dixiſſet ſe
nolle procedere,⁊ poſtea impediat collegã,bene poſſet puniri.
Ita Gemi.in c.ſi contra vnum.de offic.deleg.in vj.

c ¶Iuriſdictionẽ alterius.vide Dec.in c.j.de offi.deleg.⁊ ibi ẽt
quomodo delegatus poſſit puniri impediens iuriſdictionem,
de quo etiam ibi per eum in notabi.

1 ☞Contumacia vel inobedientia procuratoris, quando nocet
domino.

2 Dominus poteſt appellare,etiã quando procurator fuit verꝰ
contumax,niſi ipſe dominus fuerit ſciens.

3 Contumax, ad hoc dominus vt dicat̃,an ſufficiat generaliter
fuiſſe iniunctum procuratori.

4 Procuratoris delictum quãdo noceat domino,vt contra eum
detur exceptio vel actio.

5 Procurator qui elegit calumnioſam liteȝ nomine domini,⁊ ſuc
cubuit,ipſe ⁊ non dominus,in expenſis condemnabitur,niſi ha
beat ſpeciale mandatum.

6 Tutoris contumacia quando noceat pupillo.

7 Tutor qui egit litẽ calumnioſam, poteſt ſolus in expenſis ꝯdẽ
nari.

a §.Si procurator.[a] Hec eſt tertia pars ĩ qua ponuntur perſone,que pñt
puniri ꝑꝑ inobedientiã,⁊ breuiter hoc intẽdit. Ille q eſt in iu
dicio noĩe alieno,puniet̃ ꝑꝑ ſuã inobedientiã,nõ dñs.¶Item
hoc edictũ hȝ locũ ꝯ actorẽ ⁊ reũ.hoc đt.No.ꝙ cõtumacia.vel
inobedientia procuratoris nõ nocet dño.¶Scđo nota,ꝙ con
tumacia tutoris,vel curatoris,non nocet pupillo, vel adulto.
Ad primũ opp.⁊ videt̃ qđ ꝑꝑ cõtumaciã ꝓcuratoris,fiat miſ
ſio in poſſeſſionem ꝯ dñm,vt C.de ꝓcur.l.eũ qui res.⁊ C.đ dig.
l.quoties.¶Itẽ culpa procuratoris,nocet dño,vel l.eũ qui.ſi.
ĵ.cõmo.¶Itẽ ſi ꝓcurator nõ defendit,cõmittit̃ ſtipulatio con
tra dñm,vt l.ſi defunctus.cum l.non cogendũ.§.Sabinus.ĵ.de
1 procur.Pro huius†ſo.dicunt quidam,ꝙ contumacia procura
toris nocet dño in his,que reſpiciunt proceſſum iudicij non in
alijs extrinſecis,vt circa impoſitionem mulcte,vt hic.Et ita vi
det̃ ſentire Inno.extra vt lit.non cõteſt.c.j.⁊ Doct.in d.l.euȝ q
res.de procur.Tu pro huius declaratione ſcias, qñ dicat̃ con
tumacia procuratoris.Ad qđ aduertendum eſt qđ contuma
cia in non faciendo,de qua loquimur,nil ponit, ſed meram pri
uationem ſignificat.Vñ contumacia đꝛ radicari in illo, cui in
cumbebat aliqd facere,⁊ ideo ſi dominus aliquid deberet face
re,⁊ ipſe mittit procuratorẽ qui non faciat,non đꝛ contumacia
procuratoris,ſed domini,reſpectu cuius erat faciendu ȝ.Tex.
eſt infra mand.l.ſi procuratorem.§.ſi tutores.Pro hoc qđ di
cimus in l.cum filius.§.in hac infra.de verb.oblig.Sed quan
doqȝ pater promiſit ad diem lȝ dies venerit in perſona pupil
li,nõ đꝛ cõtumacia pupilli,ſed defuncti,vt ibi de hoc dixi.Di
b co ergo[b] qđ ſi aliqd iniunctum,vel preceptũ eſt domino, ⁊ ipſe
mittit procuratorem,q nõ facit iſtud,nocet dño, qꝛ eſt in con
tumacia dñs,non procurator,vt dictis ll.Et ſic loquitur infra
de arbi.l.non diſtinguemus.§.ſi dom ini,⁊ qđ ibi nota. tñ ſi hic
procurator hoc non fecit,ꝑꝑ caſum excuſaretur dominus ſicut
ſi in perſonam ipſius ille caſus euenſſet,vt C.qui pe. tu.l.cum
c a matribꝰ.⁊ extra de pig.c.ſignificante.Quãdoqȝ[c] aliquid in
iungitur procuratori,⁊ nõ domino,⁊ ꝓcurator nõ eſt obediẽs
tunc qñqȝ conſtat quod iſta inobedientia cadit in delictũ,⁊ tũc
in his que ſunt parui preiudicij,vt circa miſſionẽ in poſſeſſionẽ
ex primo decreto,contumacia procuratoris nocet domino , vt
dicta l.eum qui res.de procu.⁊ C.de dignita.l.quoties. Circa
ea que ſunt magni preiudicij,vt circa mulcte impoſitionem,nõ
preiudicat domino,vt hic nec circa miſſionem ex ſecundo de
creto,vt infra ſi ex noxal.cã aga.l ſi cum vſufructuario,⁊ infra
de dam.infec.l.hoc amplius.§.ſi.cũ l.ſeq.vbi ex cõtumacia fru
ctuarij qui eſt procurator dñi ꝓprietarij , nõ poteſt perueniri
ad ſm decretum cõtra dñm,vt in qualibet earum dixi. Predi
cta vera,niſi dominus fuerit ſciens , ⁊ negligens in purgando
contumaciam illam,vt C.de erog.mili.an.l.ij.li.x.C.de falſ. mo.
l.j.⁊ extra vt lit.non conte.c.j.in ſi. Sic intelligo infra de ꝓcur.
l.non ſolum.in prin.vbi ſi procurator fuerit contumax ĩ rñden
do,teneatur ipſe,nõ dominus,niſi fuerit ſciens,⁊ negligẽs.Si
d vero non eſt certum cõtumaciã ꝓcuratoris[d] cadere in delictũ,
e tunc nocet[e] dño,vt ſi omiſit appellare intra decẽ dies. Pote
rat enim eſſe,qđ expediebat domino ſic fieri, vt l.j.in ſi.quando
appel.ſit.Item ſi procurator fuerit negligens in producendo
teſtes,⁊ alias probationes intra terminũ.Potuit eniȝ eſſe,ꝙ
dominus non habebat,tunc tamen ſi ꝓcurator hoc malitioſe fe
cit,ſuccurritur dño ſm formam l.⁊ eleganter.§ pe.⁊ quod ibi
2 no,infra de dolo.¶Et ex ꝓdictis†poſſunt ſolui multe qõnes.
Primo ꝓcurator fuit vere cõtumax.an propter hoc dominus
repellat̃ ab appellando?Certe nõ,qꝛ conſtat ab initio cõtuma
ciam eſſe delictũ,⁊ eſt res magni preiudicij, niſi dominus fue
rit ſciens ⁊ negligens,vt ex ꝓdictis patet,⁊ hoc tȝ Inn. in d.c.
j.vt lit.nõ conteſt.lȝ non inducatur per iſtum modum.Sȝ cir
3 ca predicta†dubitatur,vtrum ad hoc dicatur contumacia do
mini ſufficiat ꝓcuratori iniunctũ eſſe generaliter , vt ſi dominꝰ
fuit citatus vt veniret ad iudicium,⁊ ad litigandu ȝ, miſit vnũ
procuratorem q cõteſtatus eſt litẽ. Poſtea in articulo aliquo
ipſi procuratori iniunctum fuit inobediens,an propter hoc cõ
demnabitur dñs in expenſis? Inno.videtur dicere qđ ſic, vt
dicto c.primo,vt lit.non conteſta. licet non poſſet mulctari, vt
hic.Sed iſtud dictum ſuum videtur cõtra iſtũ tex.in ſi.l.qꝛ pa
riter procedit iudiciũ ad expenſas,⁊ intereſſe ꝑtis ſiue ad mul
ctã.Preterea ſicut in generali mandato omniũ bonorum , non
venit aliquod delictũ,vt l.ſi procurator.ĵ.de condi.indeb.⁊ l.ſi
pater.ĵ.que in frau.credi.ita in mandato vnius cauſe, non ve
nit contumacia in vno articulo. Puto igit̃ qđ bñ poſſet iudex
propter contumaciam procuratoris,non audire partẽ,niſi re
ficiat expenſas,ſicut mittere in poſ.ex primo decreto,nõ auteȝ
ꝯdemnare partẽ vel exigere ab eo.Facit quod infra dicã in ꝓ
curatore,qui fuit inobediens in male faciendo.¶In ꝓcedenti
vidimus,qñ contumacia procuratoris noceat domino,verum,
qꝛ põt eſſe qđ procurator non obtemperat iudici,alio modo ꝙ̃
ꝑꝑ contumaciam,vt faciendo aliud ꝙ̃ debeat, vtrum delictum
procuratoris noceat domino?Et iſta queſtio eſt duplex.Pri
mo an domino noceat,vt cõtra eum ex facto procuratoris det̃
exceptio.Secundo an domino noceat vt contra ipſum ex facto
4 procuratoris poſſit agi.Ad primũ†dic. Aut procurator deli
quit anteꝙ̃ eẽt procurator, vel in negotio in q̊ procurator non
erat ⁊ domino nõ preiudicat,vt l.ſi procurator.la ij.ĵ.de dol. ex
cept.Aut deliquit poſtꝙ̃ erat procurator,vt in negotio,ĩ quo
procurabat ⁊ tunc aut erat procurator ad iudicia,aut ad nego
tia.Si ad iudicia,⁊ tunc aut deliquit ante litem conteſtatam, ⁊
contra dominum non poteſt excipi, aut poſt litem conteſtatam
⁊ tunc contra dominum poterit excipi.Si vero erat procura
tor ad negotia,⁊ tunc indiſtincte poterit contra dñm agentem
excipi de dolo cõmiſſo per procuratorem eius,in illo negotio ,
vt l.apud Celſum.§.queſituȝ.ſcđo.⁊ §.ſeq.infra de dol.except.
f vbi hec diſtinctio probatur in tex.Ad ſecundum[f] vtruȝ ex de
licto procuratoris,poſſit dominus cõueniri?Dic quãdoqȝ ꝓ
curator facit aliquid qđ certum eſt eſſe delictũ , ⁊ tũc dño non
ꝓiudicat niſi habeat ſpeciale mãdatũ,vel ratihabitione ſequu
ta,vt hic,⁊ l.ꝓma.§.quoties.⁊ § deieciſſe.de vi ⁊ vi arma. Aut
eſt certum qđ non eſt delictum,ſed eſt alias punibile,⁊ idem,vt
l.iij §.ſi procurator.ſupra titu.j.Aut eſt tale factum,quod põt
eſſe delictũ,⁊ non delictũ,vt rñſio facta vni poſitioni, vel inter
rogationi,in qua poteſt eſſe delictum,ſi eſt mendaciuȝ,⁊ poteſt
non eſſe delictum,ſi eſt verũ,⁊ tunc domino preiudicat , donec
probetur ꝯrium,vt l.nõ ſolum.in principio.ĵ.de procur.⁊ infra
de confeſ.l certum §.ſed an ⁊ ipſos,⁊ quod ibi no. Aut eſt aliđ
factũ quod in delictum non cadit,⁊ tunc dño preiudicat,ſi ha
bet ſpeciale mandatum vel generale cũ libera , vt l.procurato
5 ris.in prin.⁊ qđ ibi no.de tribu.Ex predictis†concluditur qđ
ſi procurator nomine domini egit calũnioſam liteȝ,⁊ ſuccubuit
⁊ ſic ꝯſtat qđ eſt delictũ ipſe procurator dȝ condennari in ex
penſis,non dominus,niſi habeat ſpeciale mandatum,qꝛ dñs in
dubio hoc mandaſſe nõ videtur,vt l.ſi ꝓcurator,in princ.infra
de condi.indeb.Et ita determinauit Papa Clemens,vt refert
Spe.in tit.de execu.ſen.§.ſequitur.ver.ſed quid ſi procurator.
Do tibi caſum.C.de adminiſtratione tutoruȝ.l.non eſt ignotũ.
6 Vidimus de procuratore.[g] videndum eſt de tutore,de quo lo
g quitur tex.iſte.Circa primũ ſcilicet an contumacia tutoris no
ceat pupillo,dicas vt dixi ſupra in procuratore per eaſdẽ rõ
nes ⁊ leges.An autem aliud delictum tutoris noceat pupillo,
dicas ſic.Aut deliquit extra negotia pupilli,⁊ nõ nocet pupil
lo,vt l.neqȝ in interdicto infra de reg iur.⁊ qđ ibi no.Aut gerẽ
do negotia pupilli,⁊ tunc aut tutor colludebat cũ aduerſario,
⁊ nõ preiudicat pupillo,vt l meminerint.C.vnde vi.licet quidã

glo. ibi poſita in verbo colluſio, videatur deſtruere velle iſtum tex. Aut nõ colludebat, ⁊ tũc aut pena non põt cadere in tutorem, ſicut in pupillum, ⁊ p̄iudicat pupillo, vt l. Polla. C. de his quib. vt indi. C. de ſacroſanctis eccle. l. iubemus nullam nauem. Aut põt eque cadere in tutorē, ⁊ in pupillum, ⁊ tunc tenet̃ tutor, ⁊ pupillus, ſed cedendo actionem ꝯ tutorem liberatur, vt infra de euic. l. illud. §. i. ⁊ l. i. §. hoc edicto. ne vis fiat ei, ⁊ ſi quis omiſ. cau. teſt. l. ſi dolo. ⁊ ĩ. de adminiſtratione tutorũ. l. fi. q̃ lex determinat omnes alias. Et ex his apparet, qd ſi tutor egerit litem calumnioſam. qd ipſe põt ꝯdemnari in expenſis ſuo nomine. Caſus eſt in dicta l. non eſt ignotum. Poterit etiam cõdemnari pupillus, vt l. qui ſolidum. §. etiã. ĩ. de leg. ij. tñ videt̃ ꝙ pupillus cedẽdo actionẽ liberat̃, vt d. l. fi. de adminiſtratiõe tuto.

ADDITIONES.

a ¶ Si procurator. Circa reg. que colligit̃ ex iſto tex. ꝙ in generali mandato, nõ venit illud ꝑpter qd dominus poſſet incidere in penã, vide late Fely. in c. i. extra vt lit. nõ cõte. late etiã ponit an ⁊ qñ cõtumacia, vel negligẽtia procuratoris, nocet domino, ⁊ ibi ponit, an ⁊ qñ cõfeſſio ꝓcuratoris noceat dño, ⁊ p iſtã reg. vide ſing. deciſio. quã ſcripſi in l. ab executione. ĩ. de app. qd in appellatione ab executione, requirit̃ ſpeciale mãdatum q̃ dñs poſſit incidere in penã. vide etiã ibi pro limitatione tamen huius regule vide Pau. de caſt. conſi. ccxij. Item qd ſi ſequat̃ ratihabitio in his que requirunt ſpeciale mãdatũ, an ſatis ſit. vide ad Bar. in l. ſi procurator. ĩ. de cond. inde. q̃ gl. videt̃ voluiſſe, qd non, vide etiã Fely. de quo ſ. ⁊ Iaſ. in d. l. ſi procurator. vbi etiam tãgit, de regu. predicta, ponit octo limitationes. Itẽ ꝙ poſſit ea que ſunt ſolita fieri, vide Fely. vbi ſ. Alex. in apoſtilla in l. ſolutum. §. fi. ĩ. de pigno. act. Iaſ. hic. Item ad regu. ꝙ in generali mandato, non veniat illud qd mandans de iure vel de honeſtate non feciſſet vel facere non potuiſſet, vide Com. cõſil. xvj. Item qd licet non veniat dolus in generali mandato, tamẽ tenetur dominus ratificare doloſe geſta, vide Iaſ. in l. ſi procurator. prope fi. C. de procur.

b P. PAV. P. ¶ Dico ergo. Vide Cep. cautel. ſeptima.

c AND. BARB. ¶ Quandoq̃. Sed ſi mulcta eſſet leuis preiudicaret. Ita tenet Ant. in c. i. vt lit. non cõteſt. ⁊ Sali. in l. iij. C. de proc. ⁊ ſequitur dom. meus prealleg. c. i.

d P. PAV. P. ¶ Contumaciam procuratoris. Vide oſno, que habes ad Bar. in ver. notificatio. Itẽ circa illd dictũ eſt, ꝙ poſſit ſolita facere, vide late per Bar. in c. ꝙ tranſlatione. de offi. leg. ⁊ alia q̃ habes ad Bar. in l. ſi. C. de fideiuſ. vide aliqua p Barb. in c. i. de preca. ⁊ latius in c. ij. eo. tit. Itẽ circa illud qd nõ poſſit procurator ea facere propter que poſſet dominus incidere in penã, qño intelligatur. Vide Alex. in l. de pupillo. §. q procuratorio. de ope. no. nun. ⁊ Iaſ. ibi in fi.

e POMA. ¶ Nocet. Vide Barb. conſi. xlvj. ij. volumi.

f AND. BARB. ¶ Ad fin. Quod eſt verum ſm Iaco. de Aret. qui in hoc fuit in ſingulari opi. quando aliquid ponit̃ ad ratificandum, puta poſſeſſio, ſed ſi nihil peruenit nõ operat̃ aliquid tunc ratihabitio, patet, q̃ ꝙ non eſt aliquid, nõ poteſt ratificari, facit gl. fin. in l. i. §. quoties. de vi ⁊ vi arma. tamen in ꝯtrariũ eſt caſus in capitu. cum quis. de ſenten. excommu. lib. vj. q̃ ſufficit ſatiſfactio domini.

P. PAV. P. ¶ Vidimus de procuratore. Vide que dt Alexan. in l. ſi ex legati cauſa. ĩ. de verb. obli. an propter impetrationem tutoris vel curatoris minor incidat in penã, de qua vide ẽt in l. polla. C. de his quib. vt indi. vide Imo. in l. qui Rome. §. coheredes. de ver. obli. in l. cum filius. §. in hac. eo titu.

1 ☞ Expenſe que veniunt rõne contumacie, debentur actione in factum ⁊ veniunt etiam damna. nu. 3.
2 Expenſe que veniunt rõne victorie, veniunt officio iudicis.
4 Actio ex hoc edicto oritur duplex vna parti ad intereſſe, alia fiſco ad penam.
5 Actio ex hoc edicto que datur, parti, datur propter verã cõtumaciam, non propter fictam.
Et an ex ficta contumacia non procedatur ad bannum. nu. 6.
7 Actio poſt ſententiam põt intentari ex hoc edicto.
8 Iudex ex ſuo arbitrio taxat expenſas, quando ei ꝯſtat qd aliqua ꝑtiũ ſtetit in curia ad expectãdũ aduerſariũ, q non venit.
9 Contumacia eſt delictum.

§. **Hoc iudicium.** Iſte §. eſt difficilis, ⁊ legitur multis modis ſm lect. magis communem, ⁊ magis vtilẽ. breuiter h. d. Ex hoc edicto oritur actio ad id, qd intereſt rõne cõtumacie, id eſt, ad penam applicandam fiſco. ⁊ iſta non datur poſt annum, neque in hr̃dem, h. d. Et ſm hoc iſte §. diuiditur in duas partes. ¶ Primo loquit̃ in pena applicanda parti. Secundo in pena applicanda fiſco. Secunda ibi, ⁊ cum merã penã. Iſte §. vt dixi, difficilis eſt multum. Et difficultas eius procedit a ſeipſo. Videt̃ enĩ in ſeipſo continere repugnantiã in duobus. ¶ Primo dicit, quod non detur ad id qd intereſt, ſꝫ quãti ea res eſt. Sed certe quãti ea res eſt, ⁊ intereſſe, eſt vnũ ⁊ idẽ, vt in l. inter hec verba. ĩ. de ꝟb. ſigni. iuncta l. ij. §. fi. ĩ. qui ſat. cogan. ⁊ ibi no. ⁊ in l. i. cum glo. C. de ſenten. que pro eo qd intereſt. perinde ergo eſt, ac ſi diceret, nõ datur ad intereſſe, ⁊ datur ad intereſſe. Et huius timore ſunt hic in prima glo. magna. tres lectu. Secunda contrarietas eſt, q̃ in prin. dt, quod datur quanti ea res eſt. ⁊ poſtea dicit, cũ meram penam contineat, ⁊ mera pena, ⁊ intereſſe ſunt omnino diuerſa, vt l. pen. §. i. ĩ. ne quis eum qui in ius voc. Et huius timore in hoc §. ſunt due lectu. que ponuntur in glo. ſuper verb. penam. Timore prime contrarietatis, legitur prin. §. i. modo. ſ. nõ datur ad intereſſe, ſcilicet totius cauſe, ſed ad intereſſe ratione inobedientie ſcꝫ ad ſumptus litis, quos fecit in aduocatis, ⁊ in aliis. Item propter damna rerum ſuarum, que poſſent contingi ex eo quod aduerſarius non paruit, ⁊ ſic no. duo. ¶ Primo
1 † quod expenſe que veniunt rõne contumacie, veniẽt in actione
2 in factum, vt hic. † Que vero veniunt ratione victorie, veniunt officio iudicis, vt not. in l. terminato. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. Alia gl. eſt in l. ſeueriter. C. de excu. tuto. ⁊ in l. ij. in fi. C. de decu. li. x.
3 ⁊ l. i. C. de exact. trib. lib. x. ¶ † Itẽ not. qd in expenſis rõne victorie, non veniunt niſi expenſe ratione litis tantum, vt l. oẽs in fi. C. de epiſ. ⁊ cler. l. ſancimus. ⁊ qd ibi not. C. de iudic. ⁊ not. in l. i. in fi. ĩ. de ali. iud. mu. cau. fac. tamen in expenſis ratione contumacie, veniunt omnia alia damna, vt hic no. in glo. de quo dic, vt dixi in d. l. i. de ali. iud. mut. cau. fac. Ad idem, oppo. de l. qui reſtituere. ĩ. de rei vend. ⁊ ĩ. de in lit. iur. l. in actionibus. Solu. gl. ꝙ põt puniri ad totum intereſſe propter inobedientiam. nõ per iſtam legem, ſed p alias. ⁊ hec eſt bona lectu. ꝙ poſui vobis in ſummario. Alij legunt ſecundo modo. ſ. non datur ad intereſſe ſingulare, ſed datur ad intereſſe commune totius cauſe. Gl. dicit, quod iſta eſt fatua expoſitio ꝙ pro vna ꝯtumacia quis puniatur ad intereſſe totius cauſe. Sed certe nõ eſt fatua, q̃ ille q ponebat iſtã lectu. intelligebat iſtũ verſi. ⁊ ver. ius dicenti, qd per hoc edictũ puniatur ſola inobedientia, que eſt in executione ſententie, ſed ſi illa lectu. eſſet vera, procederet iſta, ſ. illã reprobaui, ⁊ per ꝯſequens iſta non eſt bona. Tertio modo legit̃ omnino diuerſimode a precedentibus lectu. ſcꝫ quod hic nõ dicat̃ de actione q̃ dat̃ parti, ſꝫ de ea q̃ fiſco dat̃ ad penã, q̃ nõ dat̃ ad intereſſe, ſed quãti ea res eſt, hoc eſt in quãtũ iudex ꝯdemnauerit. Sed certe iſta eſt extranea expoſitio, ⁊ ꝯ d. l. inter hec verba ĩ. de ꝟb. ſigni. Tutius eſt ergo tenere primam. ¶ Venio ad ſcdam ꝯtrarietatem, cuius timore, qdã legũt iſtũ §. in qualibet ſui parte, in pena applicanda parti, que continet intereſſe, ⁊ cũ dt meram penam, intellige reſpectu ſoluẽtis, ſed eſt intereſſe reſpectu agentis. Iſta expoſitio eſt contra tex. in eo ꝙ dicit meram pe. qd innuit, qd ex vtraq̃ parte ſit penalis. Vnde Azo legit iſtum §. vt in prin. loquatur in pena applicãda parti. in ver. ⁊ cũ merã. loquitur de ea que applicatur fiſco. ⁊ ſic nõ ꝯtradicit ſibi, q̃ in diuerſis caſibus loquitur. Et iſta eſt ſatis cõmunis lect. ⁊ cõmuniter tenetur. ⁊ Rofre. tenet eam in libellis ſuis ſuper hoc tit. tñ non videtur vera. Tex. enĩ dicit, hoc iudiciũ, non hec iudicia, ⁊ ideo tertij legunt totum iſtũ §. in pena applicanda fiſco, vt colligitur ex tertia lect. ꝙ ſ. proxi. recitaui, timore precedentis contrarietatis. Sꝫ q̃ illa nõ eſt in ſe vera, ideo aliqui Moder. vt Ric. de Mal. ⁊ tangebat etiã Iaco. But. legunt iſtum § alio modo, quod totus §. loquatur in pena applicanda parti, tñ aliter ꝙ glo. legat. Debes enim ſcire, qd quandoq̃ pena imponitur inquantum intereſt, ⁊ eſt mera pena, vt dicam ĩ. ne quis eũ qui in ius voc. l. penul. §. i. Hoc p̄miſſo, hoc iudiciũ nõ datur ad id qd intereſt, ſed datur ad penã applicãdam parti, que continet quanti ea res eſt, ⁊ cũ ſit mera pena nõ datur poſt annũ, neq̃ in heredẽ neq̃ heredi. Iſta lectu. videt̃ verior, ⁊ magis de mente litere, tñ quia lectu. Azo. eſt antiquior ⁊ magis vſu approbata, teneamus illã, ⁊ minime ſunt mutanda
4 ⁊c. vt ſ. de legi. l. minime. ſm ꝙ lec. habes † ꝙ ex hoc edicto oritur duplex actio, vna parti ad intereſſe, alia fiſco ad penã. Ad primũ op. de l. ſatiſq̃. ĩ. ti. i. gl. mag. hic in fi. ſoluit ꝙ ibi nõ venit nõ tñ ꝯtẽnendo iudicẽ, ſꝫ ex aliqua cã, lꝫ forte non iuſta, hic cõ
* temnendo iudicẽ. * Vel dicas qd hic fuit perſonaliter monit⁹, ibi vero fuit citatus ad domũ. Et ex hoc dicebat Ric. de Mal.
5 qd actio † ex hoc edicto non datur parti niſi ꝑp veram cõtumaciã nõ ꝑpter fictã. Et ita no. in rub. ĩ. ti. prori. Ex qua ſol. ꝯclu
6 do † qd cũ bãnũ dicat̃ mulcta, vt l. i. §. qd ergo. de ven. inſpi. cuꝫ gl. qd ex ficta cõtumacia nõ proced. ẽ ad bannũ, de quo banno ſit mentio in l. i. in prin. ĩ. de admi. tu. C. de ſuſpec. tu. l. p̄ſes. Ad ſm etiam oppo. ꝙ iſte tex. innuit, qd ad iſtã agat̃ coram iudice cui non eſt paritũ, vt in prin. l. Sꝫ ſi ageret̃ nomine fiſci, deberet h̃ fieri corã ꝓcuratore Ceſaris, vt l. iiij. C. ſi aduer. fiſ. ⁊ l. ij. ⁊

l.ad fiſcum.C.vbi cauſe fiſcales.Huius timore,oportet te dice re alterũ de duob⁹,vel qđ dicam⁹ ꝙ actio daṫ fiſco,hoc eſt accu ſatio ꝯpetit parti,ad fiſci vtilitatẽ,⁊ ſic poterit agi corã iudice cui nõ eſt paritũ,vt d.l.ij.vbi cauſe fiſca.Uel dicas,ꝙ ſit actio, ꝗ põt agi corã iudice,cui nõ eſt paritũ,ex ſpãli ꝯceſſione facta, in ꝓn.hui⁹ l.⁊ erit iſta actio popularis,ſicut in l.ſi ꝗs id qđ.ſ. de iuriſ.om.iud.Habebit aũt hoc plus,q2 licet per alias actio nes populares,pena applicetur parti,vt l.ſi cui.ſ.de ver.ſig.h applicabiṫ fiſco,q2 forte ſi erat expreſſuʒ in edicto ſic,poſſum⁹ ſuſtinere.Alia tñ ſol.qđ hic de accuſatione loquaṫ,magis plʒ.
7 ¶Ultimo quero,†vtrũ poſt ſñiam poterit intentari actio ex hoc edicto ad intereſſe ad penam? Et videtur quod nõ,vt C.de fruc.⁊ lit.expẽ.l.terminato,ꝯ2ium dicas,q2 ibi loquitur in ex‑ penſis que veniunt tñ officio iudicis mercenario, hic de his ꝗ
8 pñt peti iure actionis ꝓꝑ inobedientiã.¶†Quero iudici cõ ſtat,ꝙ ego ſteti vno menſe in curia ad expectandũ aduerſariũ ꝗ ꝓꝑ cõtumaciã nõ venit vtrũ habebo neceſſe ꝓbare quãtũ ex‑ pendi in curia,vel iudex poterit hoc taxare ex ſuo officio.Rñ. poterit ex arbitrio ſuo officio.Caſus ẽ i l.nõ ignoret.C.de fru.
9 ⁊ litiũ expen.†Diciṫ in gl.ſuper ver.merã penã,ꝙ iſta actio,in hr̃des nõ daṫ,q2 ex delicto.Ex quo no.qđ ꝯtumacia ẽ delictũ. Similẽ gl.habes in l.ſi filius.la j.in ꝓn.ſuꝑ verbo,ſuccurrẽdũ eſt.ſ.de inter.actio.que facit ad queſtionẽ đ ſtatuto qđ đt,ꝙ bã nitus ex delicto poſſit impune offendi,nunqđ ſi ſit bãnitus ex contumacia habeat locũ ſtatutũ? De qua q̃one vide vt ſcripſi in l.j.ver.item dicũt,de in litẽ iuran.C.de cri.ſtel.l.j.⁊ ibi ꝑ Cy.

ADDITIO.

✱[CLAVD.¶Iudicem.Et iſtam gl.multum no.⁊ đt ſingulare Bal.in l.deberi.C.de fideicom.liber.

---

a De in ius vocando.[a] Rubr.iiii.

ADDITIO.

a ¶In rub.Et vide Ang.in l.denũtiaſſe.ſ.de adult.ad qđ alleg. Bar.ĩ hac rub.And.Barb.adde poſt Iaſ.inquãtũ đt,qđ acto re nõ cõparẽte circũduciṫ edictũ,⁊ actore ꝯparente ⁊ rei cõtu maciã nõ accuſante,vel recedẽte abſqʒ iudice,circũduciṫ cita‑ tio,ꝑ ea que notabi.voluit Pe.de anc.ꝯſi.xcvi.vbi fortius vo‑ luit,ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ citatus nõ cõparẽs,habeṫ pro ꝯtumace ⁊ bãnito,ꝗ ad miſ.in poſ.ex ꝓmo decreto,ꝙ ſi actor comparet, ⁊ accuſat rei cõtumaciam,⁊ illicentiatus recedat ꝙ reus nõ dʒ haberi pro contumace,nec bannito.

LEX PRIMA.

1 ☞Iudicium ſine citatione nõ procedit,niſi litigator volunta rie ſe preſentet in iudicio.

In ius vocare. ¶Quero vtrũ offerre libellũ ſit vo‑
1 care in ius? dic vt in glo.¶†Quero,vtrũ iudi
a cium ſine citatione[a] procedat.Uidetur qđ nõ, vt inſtitu.de pena teme.lit.ſ.ſi.Doc.dicunt ꝙ ſi
b quidẽ litigator eſt preſens[b] vult litigare,nõ eſt neceſſaria citatio regulr̃,arg.ſ.de teſta.l.hr̃des palã.ſ.penul. ⁊ q2 ſpãlis eſt.C.de ꝓxi.ſac.ſcrin.l.hac lege.⁊ l.multis.de ꝓnc.
c agen.in re.l.b.xij.In ꝯ2ium eſt ius cõe[c] vt ſ.ad municip.l.j.ſ.đ legi.l.ius ſingulare.Sʒ ſi aliqs eſſet abſens ⁊ ꝯ eũ ꝓcederet,vl ꝯ pñtem inuitũ,tũc eẽt neceſſaria citatio,vel iuſſus iudicis qui hʒ vim citationis,Sic intelligiṫ ſ.ſi.Inſtit.de pe.te.li.⁊ l.ea ꝗ
✱ C.qñ ⁊ qñ iudex.ſ.de iudicijs.l.ad peremptorium.✱

ADDITIONES.

a ¶Sine citatione,Ita Ale.ꝯſi.xlj.vol.ij.videṫ velle Barto.in auṫ.ſi quis in aliquo.C.de eden.⁊ Dec.ibi verſi.circa materiã ponit multa ſingularia.Et i materia vide pulchre Bal.in l.nec quicꝙ.ſ.vbi decretum.ſupra de offi.procon.
b ¶Preſens.Et ꝙ preſens non ſit citandus,adde tu Are.in c. j.de iud.⁊ Lanf.in c.qm̃ ꝯ falſam.de proba.in ver.citationes, in prin Mar.Sozi in Rub.de dil.art.v.q.xvj.⁊ in concor.
c POMA.¶Ius cõe.Uide Alex.⁊ doc.l.de vnoquoque.de re iud.in prin.⁊ aliqđ ꝑ Fely.in c.j.ver.xiij.limita.de teſt.Are. c.j de iud.Imo.conſi.cxij.
✱ CLAV.¶Peremptorium.vide Bal.in c.plerunqʒ.de reſcri.

LEX SECVNDA.

1 ☞Conſul habet merum ⁊ mixtum imperium.
2 Maiores magiſtratus non pñt in ius vocari realiter,⁊ quan‑ do verbaliter.
3 Epiſcopus põt citari dum ſacra colit,vt ꝯpareat finito officio.
4 Monachi,⁊ eremite clauſtrales nõ poſſunt citari,ſed eorũ pre latus citabitur.
5 Preco tempore bannimenti nõ citatur realiter nec verbaliter, niſi vt compareat finito bannimento.
6 Uadens ad funus non poteſt in ius vocari,vocaṫ tamen vt fini to funere compareat.
8 Exiſtens in carceribus nõ eſt contumax,⁊ ſi citatur.

a In ius.[a] Hic enumeranṫ ꝑſone.que nõ pñt in ius vocari,⁊ hec lex ſeruaṫ de facto vt
1 iacet.¶†No.qđ hic innuiṫ qđ ꝯſul hʒ meruʒ ⁊ miſtũ imperiũ,vt l.j.ſ.de offi.cõſ.dic vt ibi.¶Scđo nota
2 †qđ maiores magiſtratus,nõ pñt in ius vocari.Quod intelli‑ ge de citatione reali.Idem in citatione verbali,ſcʒ ſi citaretur eo tꝑe quo gerit magiſtratũ,vt cõpareat in iudicio.Quod no. ſm diſtinctionem l.pars literarũ.ſ.de iudi,Et hoc tangit glo. Secus ſi citareṫ verbaliter,vt finito officio cõpareat reus,q2 poſſet,vt l.in tempus.ſ.de heredi.inſti.⁊ no.Doct.in l.ſi.de fer.
3 ⁊ no.in l.j.ſ.nũtiatiato.ſ.de noui ope nũti.¶Itẽ no.† qđ epi‑ ſcopus nõ põt citari ſeu vocari,dũ ſacra colit,qđ itellige,vt di xi,ſcʒ quod ꝯpareat tũc,ſed bñ põt citari tunc,vt cõpareat fi‑
4 nito officio ¶Itẽ not.†qđ monachi ⁊ eremite,qui nõ pñt exi‑ re clauſtra,nõ pñt citari.Sed tũc eoꝝ prelatus citabiṫ? Dicit
5 gl.qđ ſic,vt in auṫ,cã que ſit.C.de epiſc.⁊ cleric.†Itẽ no.qđ ꝓ‑ co qui vadit preconizando nõ põt citari in ius.Et iã feci libera ri quendã preconẽ ꝗ fuit capt⁹ pro debito,dũ iret preconizan‑ do in equo ꝑ ciuitatẽ,nõ eñ potuit in ius vocari.Qđ intelli‑ gas nec realiter nec verbaliter,vt tꝑe ꝓconizationis ꝯpareat,
6 ſed ꝓconizatione finita.¶†Itẽ nec ille ꝗ vadit ad funus,põt in ius vocari.Qđ intellige eo.mõ.¶Itẽ not.qđ ille qui hʒ ſtare
7 in vno loco nõ põt citari in alio,⁊ ſic facit†qđ ille ꝗ recõmendaṫ
b in carcerib⁹[b] ꝑ iudicẽ in vna cã non poſſit per alium iudicẽ re‑
8 cõmendari ex alia.Qđ dic plene vt dixi ſ.de cuſt.re.l.ij.Itẽ fa‑ cit ꝙ ille qui eſt in carceribus,ſi citetur,nõ valet nec cẽſeṫ cõtu‑ max,⁊ ſic ꝓceſſus ꝯ eum factus nõ valet ipſo iure.Quod intel‑ lige ſi iudex citãs ſciret hoc,alias eſſet neceſſaria reſtitutio,vt l.queſitum.⁊ ibi no.de re iudi.

ADDITIONES.

a ¶In ius.Circa iſtã materiã vocãdi in ius magiſtratũ,durã te officio,adde qđ ꝓ furto põt ꝯueniri,vide Ro.ſin.dccxci.inci. iudex alle,tex.in ſ.ſi ꝗs aũt cũ gl.i auṫ.vt iud.ſine quoqꝫ ſuffra.
b ¶In carceribus.Adde an ſit citandus,Ang.cõſi.lxv.Pau. de caſt.conſi xlj.Bar.conſi.ccxxxviij.

LEX QVARTA.

Quique. ſ.pretor ait.[Supra poſui quoſdã ꝗ in ius vocari nõ pñt,ꝓꝑ officiuʒ vel aliam cãm ſimpliciter,hic ponit edictum,in quo enu merantur perſone,que in ius vocari nõ pñt ſine per miſſu iudicis,hoc eſt,ſine petita venia.[a]

ADDITIO.

a P.PAV.P.¶Sine petita venia.Uide de iſta materia venie,ꝗ ſcripſi in l.venia.C.de edendo.

ſ. Parentes Modo exponit verbuʒ parẽtes,po ſitum in edicto.

LEX QVINTA.

1 ☞Mater in proiectis ad hoſpitale eſt incerta.
2 Pater naturalis venit appellatione parentum.
Statutum contra occidentem patrem,cõprehendit occidentẽ patrem naturalem tantum.

Quia ſemper. Not,illud qđ đr qđ mater ſemper eſt certa,tñ reperio
1 caſum vbi de iure eſt incerta,†vt in expoſitis ꝗ pro‑ ijciuntur ad hoſpitale,quorũ pr̃ ⁊ mater ignoratur. Et an ſint municipes ciuitatis vel cuius ſint originis,dic vt l.j.
2 ſ.ad munici.†No.qđ appellatione parentũ ẽt cõtineṫ pr̃ natu‑
a ralis[a] tñ.Qđ facit ad queſtio.[b] ꝙ ille qui occidit patrẽ natura
b lem tñ teneaṫ l.Pompeia de parri.vel ſtatuto ciuitatis,quod imponit penã patrem occidenti,ſicut ſi occidiſſet patrẽ natura lem ⁊ legitimũ.Opp.gl.⁊ nõ ſoluit.C.de adul.l.iij.Sol.ibi aliđ l.exprimiṫ.¶Itẽ ibi tractatur de odio,ideo reſtringitur,hic de fauore tantum,ideo nõ reſtringitur,ſʒ ampliatur,vt ſ.đ lib. ⁊ poſthu.l,cum quidam.Et hoc modo intelligo hunc titu.

ADDITIONES.

a ¶Naturalis.Adde poſt Iaſ.inquantũ ponit,qđ ſtatutuʒ de ꝯpromiſſis inter affines eſt fauorabile,ꝯprehẽdat ẽt natura‑ les,Pau.de caſt.cõſi.clxxxiij ⁊ Pet.de Anch.conſi.clxxxvij.
b POMA.¶Facit ad q.Uide Fely.in c.in pñtia.de prob.⁊ c.cũ nuntius.de teſtibus.

LEX SEPTIMA.

Patris Opp.in auṫ.conſti.que de dig.ſ.illđ. Sol.Ibi quo ad fauorẽ filij,ꝗ per di‑ gnitatem exiuerat poteſtatem ſine venia,⁊ hoc dicit, glo.qđ not.⁊ bene.Sed contra hoc eſt quod not.in l. ſenatoris filium.ſ.de ſena.⁊ de hoc ibi vidiſtis.